

Inleiding

Op 23 en 24 februari 2017 vond in de Hofburg in Wenen de zestiende Wintervergadering plaats van de Parlementaire Assemblée van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Ruim 250 parlementariërs uit de 57 deelnemende staten van de OVSE vergaderden twee dagen over de prioriteiten van het Oostenrijkse voorzitterschap, over het thema «Protecting human rights in times of crisis» en over de actuele uitdagingen waarvoor deze multinationale organisatie zich gesteld ziet. Bijzonder was dat voor het eerst sinds 2002 ook weer een delegatie uit Oezbekistan aanwezig was. Daarnaast was er een delegatie van tien leden uit het Amerikaanse Congres aanwezig, de grootste Amerikaanse delegatie in de zestien jaar dat de Wintervergadering wordt gehouden. De Amerikanen hebben tijdens de bijeenkomst in Wenen van de gelegenheid gebruik gemaakt om een bilaterale ontmoeting met hun Russische collega's te hebben. De Russische delegatie bestond uit zestien parlementariërs.

Namens de Staten-Generaal nam het lid Schrijver aan deze bijeenkomst deel. Tijdens zijn verblijf in Wenen werd hij goed ondersteund door de Nederlandse Permanent Vertegenwoordiger bij de OVSE, Ambassadeur Kopmels, en haar staf. Zij verzorgden onder andere een informatieve lunchbriefing op vrijdag 24 februari. Op 23 februari heeft de heer Schrijver samen met mevrouw Kopmels deelgenomen aan een side event in de lunchpauze over het thema «Relevant, Responsive, Responsible Democracy». Dit werd georganiseerd door de Britse Permanente Vertegenwoordiging bij de OVSE.

De Wintervergadering was dit jaar nog meer een Oostenrijkse aangelegenheid dan normaal, aangezien Oostenrijk momenteel het Voorzitterschap van de OVSE bekleedt. Tijdens de plenaire openingssessie spraken onder andere de Voorzitter van het Oostenrijkse lagerhuis, de Nationale Raad, mevrouw Doris Bures, en de Oostenrijkse Voorzitter van de Assemblée, mevrouw Christine Muttonen. Een dag later sprak de Oostenrijkse Minister van Buitenlandse Zaken, Sebastian Kurz, die momenteel «Chairperson-in-Office» van de OVSE is. Deze sprekers benoemden de drie prioriteiten voor het Oostenrijkse OVSE-voorzitterschap in 2017:

- 1) strengthening co-operative security and defusing existing conflicts (versterking van de collectieve veiligheid en bijdragen aan het oplossen van bestaande conflicten);
- 2) strengthening security within the participating states, with a particular focus on combating radicalization and extremism (versterking van de veiligheid in deelnemende staten met een bijzondere focus op de strijd tegen radicalisering en extremisme);
- 3) rebuilding trust and confidence through confidence-building measures in a range of areas (versterking van onderling vertrouwen door de inzet van vertrouwenwekkende maatregelen).

Vergadering Standing Committee

In de vergadering van het Standing Committee, waarin alle delegatieleiders zitting hebben, is een aantal wijzigingen van het Reglement van Orde unaniem goedgekeurd, die een beperking opleggen aan het aantal «Supplementary Items» (resoluties), die leden kunnen indienen voor de Annual Session. Dit werd noodzakelijk bevonden, omdat in de afgelopen jaren het aantal resoluties onbeheersbare vormen begon aan te nemen. De agenda van de Annual Session werd daardoor te zwaar belast. De secretaris-generaal van de Assemblee, Roberto Montella, deed verslag van zijn eerste jaar. Dat stond in het teken van een aantal interne hervormingen van het internationaal secretariaat in Kopenhagen, waarbij hij streeft naar meer efficiëntie, transparantie en verantwoording in de werkwijze van de staf. Voor wat de opzet van het budget van de Assemblee betreft, evenals de financiële verantwoording daarover, zoekt hij aansluiting bij de werkwijze van de OVSE, de NAVO PA en de Verenigde Naties. Onder Montella's leiding zijn de contacten met een aantal partners van de Assemblee aanzienlijk verbeterd, vooral met ODIHR. Op het gebied van verkiezingswaarneming behoren de problemen van de afgelopen jaren tot het verleden. Met de interparlementaire assemblee van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) organiseert de OVSE PA eind maart 2017 een gezamenlijke conferentie in St Petersburg over de strijd tegen terrorisme. Daarnaast wordt gesproken met een aantal andere assemblees over samenwerking, zoals met de parlementaire assemblee van de Unie voor de Mediterrane Regio, de Interparlementaire Unie, de parlementaire assemblee van Turkstalige landen en de parlementaire conferentie van landen rond de Baltische Zee. Voorts deed de secretaris-generaal verslag van zeven recente verkiezingswaarnemingsmissies: Georgië (twee keer), Montenegro, Moldavië (twee keer), de Verenigde Staten en Macedonië. President Muttonen deed verslag van haar recente bezoeken aan de Verenigde Naties in New York, aan Moskou, aan de NAVO PA Annual Session in Istanbul en aan Londen in het kader van gesprekken over de Brexit. Zij heeft het initiatief genomen om op 23 maart in Wenen een conferentie te houden over de OVSE en het thema «Women and Security». Eind mei zal onder haar voorzitterschap ook nog een conferentie over de OVSE en nationale minderheden worden georganiseerd.

Vergaderingen van de drie commissies

In de commissie voor de «eerste dimensie» (Political Affairs and Security) besprak de Zweedse rapporteur Margareta Cedersfelt haar ideeën voor het rapport, dat zij tijdens de Annual Session in Minsk (5-9 juli) zal presenteren. Het rapport zal gaan over «frozen conflicts», terrorisme, cybersecurity en de rol van vrouwen in vredesmissies. In deze commissie sprak verder onder andere de heer Henrik Villadse, de directeur en waarnemend ambtenaar voor het OVSE-kantoor van de Hoge Commissaris voor Nationale Minderheden. De besluitvorming over de benoeming van een nieuwe Commissaris verkeert al enige tijd in een patstelling en de heer

Villadse benadrukte vooral hoe schadelijk deze situatie is voor het werk van zijn kantoor. De Italiaanse rapporteur Marietta Tidei beschreef in de Committee on Economic Affairs, Science, Technology and Environment hoe zij in haar rapport voor de sessie in Minsk aandacht wil besteden aan de thema's klimaatverandering, duurzame groei en schone energie. Voor de derde commissie (Democracy, Human Rights and Humanitarian Questions) schrijft rapporteur Kyriakos Kyriakou uit Cyprus een rapport over de borging van mensenrechten in periodes van verhoogde veiligheidsdreigingen, inclusief de versterking van de mechanismes ter naleving van de OVSE-standaarden op het gebied van mensenrechten. Met name in de debatten in de eerste en de derde commissies kwam de vraag aan de orde in hoeverre Rusland en Oekraïne de Minsk-akkoorden naleven. De Russische delegatie bleek in deze discussies steeds vrijwel alleen te staan in haar opvatting dat Rusland deze afspraken zorgvuldig nakomt. Daarnaast werd het «frozen conflict» in Nagorno-Karabach veelvuldig onder de aandacht gebracht door respectievelijk de Armeense en de Azerbeidzjaanse delegatie, zij het vanuit hun eigen, tegenovergestelde perspectieven.

Gezamenlijke vergadering van de drie commissies

Tijdens de presentaties van de secretaris-generaal van de OVSE, Lamberto Zannier, in de gezamenlijke sessie op vrijdagmiddag bleek dat de OVSE momenteel in zwaar weer verkeert. Dit was ook al duidelijk geworden uit eerdere bijdragen van de directeur van ODIHR, de heer Link, en de directeur van de Hoge Commissaris voor Nationale Minderheden. Er zijn, of komen binnenkort, vacatures voor de vier topposities in de organisatie, die van secretaris-generaal (per juni 2017), directeur van ODIHR (per juni 2017), Hoge Commissaris voor Nationale Minderheden (sinds augustus 2016) en Vertegenwoordiger voor de Mediavrijheid (sinds maart 2016). Rusland heeft tot nu toe de benoeming van opvolgers tegengehouden. Als deze situatie lang blijft bestaan, is dat zorgelijk voor de slagkracht van de OVSE, zo meende de secretaris-generaal.

De waarnemend voorzitter van de delegatie,
Schrijver

De griffier van de delegatie,
Westerhoff